

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 วิธีดำเนินการวิจัยมี 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษากระบวนการสร้างเครือข่าย และองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย มี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษากระบวนการสร้างเครือข่าย และองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ โดยมีผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน และครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 21 คน รวมทั้งสิ้น 38 คน ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมของกระบวนการสร้างเครือข่าย และองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินกระบวนการสร้างเครือข่าย และองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การสร้างและประเมินรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย มี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 สร้างรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย โดยจัดประชุมวิพากษ์ (ร่าง) รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 21 คน รวมจำนวน 38 คน และจัดการประชุมสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกรายงานการประชุม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และขั้นตอนที่ 2 การประเมินรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และความถูกต้องของรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 3 การทดลองใช้และประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 135 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน นักเรียน จำนวน 352 คน และผู้ปกครอง จำนวน 352 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินการดำเนินงานตามรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการ

การศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย แบบประเมินคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา และคุณภาพการบริหารจัดการจากการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนจากการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย มีรายละเอียดดังนี้

1.1 กระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย ประกอบด้วย 8 รายการ 2) ขั้นประสานหน่วยงาน ประกอบด้วย 6 รายการ 3) ขั้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน ประกอบด้วย 9 รายการ 4) ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย ประกอบด้วย 8 รายการ และ 5) ขั้นพัฒนาและรักษาความสัมพันธ์ ประกอบด้วย 12 รายการ รวมทั้งสิ้น 43 รายการ โดยทุกรายการมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า 3.50 ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินทุกรายการจึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้สร้างรูปแบบได้

1.2 องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานของเครือข่าย ประกอบด้วย 8 รายการ 2) ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาของเครือข่าย ประกอบด้วย 4 งาน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 5 รายการ การบริหารงานงบประมาณ ประกอบด้วย 8 รายการ การบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย 8 รายการ และการบริหารงานทั่วไป ประกอบด้วย 10 รายการ 3) เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย ประกอบด้วย 5 รายการ 4) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่าย ประกอบด้วย 9 รายการ 5) คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย ประกอบด้วย 6 รายการ และ 6) การปฏิบัติงานของเครือข่าย และการสะท้อนผล ประกอบด้วย 9 รายการ รวมทั้งสิ้น 68 รายการ โดยทุกรายการมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า 3.50 ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินทุกรายการจึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้สร้างรูปแบบได้

2. ผลการสร้างและประเมินรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย มีรายละเอียดดังนี้

2.1 รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย ประกอบด้วย

2.1.1 หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย

2.1.2 การรวมกลุ่มสมาชิกเครือข่าย

2.1.3 กระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

1) ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 2) ขั้นประสานหน่วยงาน 3) ขั้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน 4) ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย และ 5) ขั้นพัฒนาและรักษาความสัมพันธ์

2.1.4 องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย 2) ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาของเครือข่าย 3) เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย 4) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่าย 5) คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย และ 6) การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล

2.1.5 การประเมินผลการใช้รูปแบบ

2.1.6 เงื่อนไขความสำเร็จของการนำรูปแบบไปใช้

2.2 ผลการประเมินรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย พบว่า รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยที่สร้างขึ้นนี้มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้และประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ผลการประเมินการดำเนินงานตามรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ด้านกระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และด้านการดำเนินงานตามองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ พบว่า

3.1.1 ผลการประเมินการดำเนินงานตามรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ด้านกระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ หลังการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนดำเนินงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งโดยรวม และรายข้อ

3.1.2 ผลการประเมินการดำเนินงานตามรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ด้านการดำเนินงานตามองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ หลังการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนดำเนินงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งโดยรวม และรายข้อ

3.2 ผลการประเมินการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย พบว่า

3.2.1 ด้านคุณภาพนักเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังการดำเนินงานตามรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา (ปีการศึกษา 2563) สูงกว่าก่อนการดำเนินงานตามรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา (ปีการศึกษา 2562) ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และจำนวนนักเรียนที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับดีเยี่ยม หลังการดำเนินงานตามรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา (ปีการศึกษา 2563) มากกว่าก่อนการดำเนินงานตามรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา (ปีการศึกษา 2562)

3.2.2 ด้านคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า ผลการประเมินคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา หลังจากใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งโดยรวม และรายข้อ

3.2.3 ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ พบว่า ผลการประเมินคุณภาพการบริหารจัดการ หลังจากใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ก่อนใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งโดยรวม และรายข้อ

3.2.4 ความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความพึงพอใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.2.5 ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อคุณภาพของนักเรียนที่เกิดจากการใช้เครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย พบว่า โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

3.2.6 ความพึงพอใจของของนักเรียนที่เกิดจากการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย พบว่า โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

การพัฒนาในรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยครั้งนี้ ทำให้ได้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่เป็นโครงสร้างที่เชื่อมโยงของการรวมกลุ่มสมาชิกเครือข่าย กระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการดำเนินงานตามองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือที่จะประสานเชื่อมโยงเข้าหากันเป็นเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย ซึ่งผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญในการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย มีประเด็นสำคัญในการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1.1 ผลการศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา จากการศึกษาดูงานเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) พบว่า กระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 2) ประสานหน่วยงาน 3) สร้างพันธสัญญาร่วมกัน 4) บริหารจัดการเครือข่าย และ 5) พัฒนาและรักษาความสัมพันธ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้วิจัยได้รับการร่วมมือ การให้ข้อมูล และการประสานงานเป็นอย่างดีจากโรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ซึ่งมีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการสร้างเครือข่าย ทำให้ได้ข้อมูลที่สำคัญและได้แนวปฏิบัติที่ดี ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ที่สรุปได้ว่า กระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ควรประกอบด้วย การตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย ประสานหน่วยงาน สร้างพันธสัญญาร่วมกัน บริหารจัดการเครือข่าย และพัฒนาและรักษาความสัมพันธ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสิฐ

เทพไกรวัล (2554) เรื่อง การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า กระบวนการสร้างเครือข่าย ได้แก่ ชั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย ชั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย ชั้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน ชั้นบริหารจัดการเครือข่าย ชั้นพัฒนาความสัมพันธ์ และชั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ภัทรวรรณ นิลแก้ววรวิษญ์ (2559) เรื่อง รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า กระบวนการสร้างเครือข่ายประกอบด้วย ชั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย ชั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย ชั้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน ชั้นบริหารจัดการเครือข่าย ชั้นพัฒนาความสัมพันธ์ และชั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ริบเชสเตอร์ และเอ็ดเวิร์ดส์ (Ribchester & Edwards, 2007) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความร่วมมือของเครือข่ายโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในชนบท พบว่า การให้ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนเป็นยุทธวิธีเดียวที่ขยายวงกว้าง ที่จะเอื้อประโยชน์ต่อโรงเรียนที่กำลังเติบโตและมีจำนวนน้อยในกลุ่ม วิธีนี้ถือเป็นวิธีช่วยเหลือที่สำคัญกว่าเรื่องใด ๆ คุณค่าของความร่วมมือในเครือข่ายโรงเรียนจะเป็นตัวกลางในการไกล่เกลี่ย เพื่อลดความตึงเครียดภายใน ช่วยแก้ปัญหาที่เป็นผลจากการลดจำนวนฝ่ายบริหารการศึกษาท้องถิ่น

1.2 องค์ประกอบการดำเนินงานของเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินภารกิจของเครือข่าย ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาของเครือข่าย เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่าย คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย และการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การทำงานแบบเครือข่ายมีความสำคัญโดยทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ การเพิ่มโอกาสในการจัดการปัญหา เกิดการพึ่งพาตนเอง เกิดการจัดการทรัพยากร เกิดกระบวนการผลักดันเชิงนโยบายในการจัดการปัญหา และเกิดอำนาจหรือพลังคนจำนวนมากที่รวมตัวกัน โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกันที่ชัดเจนยอมทำให้เกิดพลังในการรับฟัง การดำเนินงานของเครือข่ายความร่วมมือจึงมีความสำคัญ และควรประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินภารกิจของเครือข่าย ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาของเครือข่าย เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่าย คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย และการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสิฐ เทพไกรวัล (2554) เรื่อง การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ได้แก่ 1) ลักษณะหรือกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินภารกิจของเครือข่าย 2) ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษา 3) เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย 4) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่าย 5) คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย และ 6) การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ภัทรวรรณ นิลแก้ววรวิษญ์ (2559) เรื่อง รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบ

ของเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการมี 5 องค์ประกอบ คือ กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) คุณลักษณะที่ดีของสมาชิกและผู้นำเครือข่าย และการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นอร์วิก และอีแวนส์ (Norwich & Evans, 2007) ได้ศึกษาเรื่อง เครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนในการประชุมเกี่ยวกับความต้องการเป็นพิเศษด้านการศึกษาในโรงเรียนทั่วไป พบว่า การสร้างเครือข่ายความร่วมมือมีองค์ประกอบที่เกิดขึ้นในเวลาอันเหมาะสม แต่ในขณะเดียวกันให้คำนึงถึงความเสี่ยงและข้อจำกัดของเครือข่ายที่อาจจะมีผลต่อศักยภาพในด้านลบ

2. ผลการสร้างและประเมินรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย มีประเด็นสำคัญในการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

2.1 ผลการสร้างรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย พบว่า รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย 2) การรวมกลุ่มสมาชิกเครือข่าย 3) กระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย ขั้นประสานหน่วยงาน ขั้นสร้างพันธสัญญา ร่วมกัน ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย และขั้นพัฒนาและรักษาความสัมพันธ์ 4) องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาของเครือข่าย เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ของเครือข่าย คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย และการปฏิบัติงานของเครือข่าย และการสะท้อนผล 5) การประเมินผลการใช้รูปแบบ และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จของการนำรูปแบบไปใช้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย โดยการจัดประชุมวิพากษ์ (ร่าง) รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย ร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย จำนวน 38 คน และจัดการประชุมสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) จำนวน 7 คน ซึ่งเป็นการระดมความคิดที่จะทำได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ถูกต้อง และเชื่อถือได้ตามหลักวิชาการ โดยเทคนิคการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) นี้เป็นเทคนิคที่เป็นรูปแบบการได้องค์ความรู้จากผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในศาสตร์และองค์ความรู้ นั้น ๆ มาให้ข้อมูลเชิงลึกและทรงสนะเป็นการวิพากษ์วิจารณ์ผลงานหรือแนวทางการออกแบบ ผู้วิจัยและนักออกแบบสามารถเรียนรู้ เข้าใจกระบวนการและวิธีการดำเนินงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ สามารถนำมาสมทบและเป็นข้อมูลชั้นยอด ใช้ในการปรับหรือพัฒนาแนวคิดหรือประเมินผลงานให้สมบูรณ์มีเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ทำให้ได้รูปแบบที่สอดคล้องกับแนวคิดของ พัฒนา พรหมณี (2560, หน้า 130) ที่กล่าวว่า รูปแบบควรประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ 3) ระบบงานและกลไกของรูปแบบ 4) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ 5) แนวทางการประเมินผลการดำเนินงานของรูปแบบ 6) คำอธิบายประกอบรูปแบบ 7) การระบุเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้

และ 8) การจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการสร้างหรือพัฒนารูปแบบ ทั้งนี้องค์ประกอบของแบบรูปแบบไม่ปรากฏหลักเกณฑ์ที่เป็นเกณฑ์ตายตัว ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของเรื่องที่กำลังศึกษา

2.2 ผลการประเมินรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย พบว่า รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยที่สร้างขึ้นนี้มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และความถูกต้อง ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่สร้างขึ้นในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยโดยเริ่มจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากหลายแหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากการศึกษาดูงานเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) การจัดประชุมวิพากษ์ (ร่าง) รูปแบบ และการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จนทำให้ได้ข้อมูลที่สำคัญในการสร้างเป็นรูปแบบที่มีความครบถ้วน สมบูรณ์ และสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย จึงทำให้การประเมินรูปแบบมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิเชียร ทรงศรี (2558) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า รูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด งานวิจัยของ ชัชวาลย์ สิงหาทอง (2563) เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด และงานวิจัยของ วลินดา รสชา (2563) เรื่องรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการบริหารสถานศึกษาควบรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการบริหารสถานศึกษาควบรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้และประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย มีประเด็นสำคัญในการอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

3.1 ผลการประเมินการดำเนินงานตามรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ด้านกระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และด้านการดำเนินงานตามองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ หลังการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งโดยรวม และรายข้อ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เมื่อนำรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยไปใช้ดำเนินงาน ทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนอยุธยามีรูปแบบการปฏิบัติงานที่ชัดเจน สามารถดำเนินงานตามรูปแบบได้อย่างง่าย และเป็นเอกภาพ ทำให้ผลการประเมินหลังจากใช้รูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทธวรรณ นิลแก้วบวรวิษญ์ (2559) เรื่อง รูปแบบการพัฒนา

เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

3.2 ผลการประเมินการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย มีประเด็นสำคัญในการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

3.2.1 ด้านคุณภาพนักเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังการดำเนินงานตามรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา (ปีการศึกษา 2563) สูงกว่าก่อนการดำเนินงานตามรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา (ปีการศึกษา 2562) ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และจำนวนนักเรียนที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับดีเยี่ยม หลังการดำเนินงานตามรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา (ปีการศึกษา 2563) มากกว่าก่อนการดำเนินงานตามรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา (ปีการศึกษา 2562) และผลการประเมินคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา และด้านคุณภาพการบริหารจัดการ หลังจากใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งโดยรวม และรายข้อ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เมื่อนำรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยไปใช้ดำเนินงาน ทำให้ครูและบุคลากรได้ร่วมกันเป็นเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา มีส่วนร่วม มีความตระหนักในการร่วมกันเป็นเครือข่าย ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานด้านต่าง ๆ เกิดการพัฒนาตามไปด้วย ส่งผลให้คุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาดีขึ้น ทำให้คุณภาพการบริหารจัดการมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพดีขึ้นด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสิฐ เทพไกรวัล (2554) เรื่อง การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า ผลการประเมินโครงการตามรูปแบบพบว่า รูปแบบส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ บุคคล และบริหารทั่วไป และส่งผลกระทบต่อนักเรียนตามข้อบ่งชี้ที่คาดหวังสูงกว่าปีที่ผ่านมา และสอดคล้องกับ ทนงศักดิ์ โพธิ์เกตุ (2563) เรื่องรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนบ้านดอนแยง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 พบว่า ผลการประเมินตนเองตามองค์ประกอบของโรงเรียนคุณภาพโดยรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดี นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าปีการศึกษา 2561 คะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 9.94

3.2.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนที่มีต่อรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนมีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก เมื่อนำรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยไปใช้ดำเนินงาน ทำให้ครูและบุคลากรได้ร่วมกันเป็นเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา มีส่วนร่วม มีความตระหนักในการร่วมกันเป็นเครือข่าย ซึ่งทำให้โรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาที่ให้นักเรียนมีคุณภาพเป็นที่น่าพอใจ จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร

ทางการศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทนงศักดิ์ โพธิ์เกตุ (2563) ได้วิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนบ้านดอนแยง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ผลการทดลองใช้รูปแบบฯ พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และนักเรียน มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ควรนำสาระของรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย ไปกำหนดเป็นนโยบายในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับสถานศึกษาในสังกัด

1.2 โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยควรมีการขยายเครือข่ายความร่วมมือไปในวงกว้าง เพื่อให้มีเครือข่ายเพิ่มมากขึ้น หรืออาจเพิ่มเติมภาระงานที่จำเป็นอีกในเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานให้เกิดการพัฒนาในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ควรเผยแพร่คู่มือการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ให้กับสถานศึกษาในสังกัด

2.2 โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยควรนำรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาไปใช้อย่างต่อเนื่อง โดยต้องมีการปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์แต่ละปี เช่น ช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อาจมีการปรับแผนดำเนินการตามสถานการณ์

3. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยมีการรวมกลุ่มเครือข่ายเพิ่มขึ้น ได้แก่ เครือข่ายผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานักเรียนโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย ชุมชน หน่วยงานราชการอื่น ๆ และภาคเอกชน เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น